

2021 yılında başta Kürtler ve Suriyeliler olmak üzere, farklı etnik köken ve inanca sahip gruplara yönelik ırkçı söylemler, uygulamalar ve saldırılarda çarpıcı bir artış gözlemlenmiştir. Bahse konu saldırılar; kişilerin evlerinin işaretlenmesi, mal, hane ve işyerlerine zarar verilmesi hatta vücut bütünlüğünü ve yaşam hakkını tehdit edecek saldırılara varacak kadar çeşitlilik arz etmektedir. Kasım 2021 sonu itibariyle en az 29 saldırı gerçekleştiği kaydedilmiş, bu saldırılarda en az 9 kişi hayatını kaybetmiştir.

İrkçi saldırılar veya nefret suçları, sadece hayatta kalanları değil; onların var olan ya da var olduğu addedilen kimliğine sahip grupların tümünü etkiler. İrkçilik ve nefret suçlarının görünmez kılınması ya da cezasız kalması, salt insanlık onurunu zedeleyici bir olgudan ibaret değildir; yaratılan güvensiz atmosfer toplumun bütün kesimlerini etkiler.

Bu sebeplerle başta insan hakları hukuku bağlamında devletlerin pozitif yükümlülüklerini yerine getirmesi oldukça elzemdir. Kapsamlı ya da yeterli denebilecek bir ayrımcılıkla mücadele yasası dahi olmayan Türkiye'deki ırkçı ya da nefret saikiyle işlenen suçlar, "münferit" olarak değerlendirilerek cezasız bırakılmaktadır. Nefret söylemlerine, hedef göstermelere ve ırkçı saldırılara ilişkin sıklıkla soruşturma dahi açılmaması ve yargılamaya yapılmaması; bununla bağlantılı olarak faillerin cezalandırılmaması ırkçı saldırıların artmasının nedenlerindedir. Faillerin ceza aldığı durumlar ise yaşam hakkı ihlallerinin gerçekleştiği vakalardır.¹

İnsan Hakları Haftası'nda ırkçı saldırıların görünür olması ve tartışılması elzem bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Basına yansıdığı kadarıyla takip edilebilen ve kamuoyunun gözünden kaçan ırkçı saldırıların bir bütün olarak neye tekabül ettiğini ve çarpıcılığını görmeyen ırkçılığı düşünmek ve konuşmak için iyi bir başlangıç olacağını düşünmekteyiz. Bu bültenle 2021'de gerçekleşen ırkçı saldırıların bir bilançosunu çıkarmayı hedefledik. Şüphesiz ki ayrımcılığın görünmezliği ve yaşamın bir parçası olarak "norm" kabul edilmesi ırkçılığa da tahvil edilmekte; dolayısıyla olgunun adı konulmamaktadır. Bu atmosfer, ırkçı uygulama ve saldırıların basına

¹ Devletin ırkçı şiddete ilişkin sorumlulukları çerçevesinde K.S Davasının analizi için bakınız: Toplum ve Hukuk Araştırmaları Vakfı ve Eşit Haklar İçin İzleme Derneği, Devletin İrkçi Saiklerle İşlendiği Şüphesi Doğuran Öldürme Olaylarında Soruşturma Yükümlülüğü ve K.S. Dosyası, Ayrımcılığa Karşı, https://www.ayrimciligakarsi.org/files/ugd/617a63_08ba2fc8fc964c52a3975593812ab598.pdf.

yansımaları önünde de bir engel olmaktadır. Medya taramasıyla elde ettiğimiz verilerin buz dağının görünen parçası olduğunu bilmekte; etkili soruşturma, kovuşturma ve giderim mekanizmaları kurulmadığı müddetçe de artarak devam edeceğini düşünmekteyiz.

2021 Yılında Meydana Gelen İrkçi Saldırıları

Tespit edilen vakalar, 2021 yılı ocak - Kasım ayları arasında tespit edilen ırkçı saldırıları yönlendiği grup dikkate alınarak alt başlıklar halinde tarih sıralamasına göre gruplandırılmıştır.

Mültecilere Yönelik Saldırıları

17.01.2021 - İzmir Bayraklı'da Gümüşpala Mahallesi'nde Suriyeli bir aileye “gürültü” iddiasıyla darp edildi. Aileden bir kişi yoğun bakımda tedavi alındı, olaya karışan yaklaşık 20 kişi ile ilgili soruşturma açılmadı.²

21.03.2021 - Antalya'da atık kağıt toplayan, motosikletli Suriyeli mülteciye çarpan kamyonetteki üç kişi, Suriyeli mülteciyi taş ve sopa ile darp etti, motosikletinin üzerinden kamyonetle geçip, ardından motosikleti yaktı. Durumu ağır olan mülteci hastaneye kaldırıldı.³ Saldırganlardan ikisi ifadeleri alındıktan sonra savcılık tarafından, biri ise mahkeme tarafından adli kontrol şartıyla serbest bırakıldı.⁴

29.03.2021 - Gaziantep'te ikamet eden Suriyeli ailenin evine tanımadığı kişilerce taşlı saldırı gerçekleşti.⁵ Basına yansıyan haberlerde mağdurların “Hayatlarımız güvence altında değil. Evimizi taşladılar. Çocuğumun gözüne taş geldi. Neden bu ırkçılığa hep maruz kalıyoruz?” ifadeleri yer aldı.⁶ Mağdurlarla yapılan röportajdan alına bilgiye göre polisin olayla ilgili etkili soruşturma yürütmediği,⁷ karşılığında aileye “mahalleden taşınmalarını” tavsiye ettiği öğrenildi. Valilik yaptığı açıklamada, yaşananların bir komşu kavgası olduğunu ve ideolojik bir yönü bulunmadığını belirtti.

20.04.2021 - Ankara Kızılay'da Somalilerin iş yerlerine taş ve sopalarla saldırıldı. Somalili bir örgü tanığı olayı “bir grup insan geldi sokaktaki siyah tenli olan herkese sopa taş ile saldırmaya başladı. Lokantanın camlarını kırmaya çalıştı, arkadaşımın omzunu taşla ezdiler. Kimsenin

² Eda Aktaş, “İzmir’de Suriyeli mülteciler mahalleli tarafından darbedildi”, Evrensel Gazetesi, <https://www.evrensel.net/haber/423739/izmirde-suriyeli-multeciler-mahalleli-terafindan-darbedildi>., 17.01.2021.

³ Gazete Karınca, “Önce araçla çarptılar sonra darp ettiler: Suriyeli gencin durumu ağır”, <https://gazetekarinca.com/2021/03/once-aracla-carptilar-sonra-darp-ettiler-suriyeli-gencin-durumu-agir/>, 23.03.2021.

⁴ Sputnik Türkiye “Kağıt toplayan sığınmacıyı darp edip motosikletini yakan saldırganlar serbest bırakıldı”, <https://tr.sputniknews.com/20210327/kagit-toplayan-siginmaciyi-darp-edip-motosikletini-yakan-saldirganlar-serbest-birakildi-1044129049.html>, 27.03.2021.

⁵ Tele 1, “Gaziantep’te yaşayan mülteci ailenin evine taşlı saldırı!”, <https://tele1.com.tr/gaziantep-te-yasayan-multeci-ailenin-evine-tasli-saldiri-356894/>, 29.03.2021.

⁶ Tele 1, “Gaziantep’te yaşayan mülteci ailenin evine taşlı saldırı!”, <https://tele1.com.tr/gaziantep-te-yasayan-multeci-ailenin-evine-tasli-saldiri-356894/>, 29.03.2021.

⁷ Cengiz Anıl Bölükbaşı, Ahmet Osman, “Antep’te evlerinde saldırıya uğrayan Suriyeli aileye polisten "Evden taşının" yanıtı”, Evrensel Gazetesi, <https://www.evrensel.net/haber/429646/antepte-evlerinde-saldiriya-ugrayan-suriyeli-aileye-polisten-evden-tasinin-yaniti>, 02 04 2021.

olaya müdahale etmemesine şaşırdık”⁸ şeklinde anlattı. Saldırıdan önce Sözcü gazetesi “Ankara’nın göbeği Somali oldu” başlığıyla “Somali’den gelen iş insanları ve sığınmacılar, Kızılay’daki iki sokağı baştan sona kendi ülkelerine çevirdiler” şeklinde haber yapmıştı.⁹

11.05.2021 - İzmir Harmandalı Geri Gönderme Merkezi’nde (GGM) uzun süredir havalandırmaya çıkarılmayan, talepleri geri çevrilen mülteciler, duruma tepki göstermeye başlayınca GGM’deki görevlilerin mültecileri darp ettiği¹⁰, muayeneye giderken kelepçeledikleri basına yansıdı.¹¹ İzmir Valiliği yaptığı açıklamada, mültecilere yasal çerçevede müdahale edildiğini iddia etti ve mültecilerin kamu malına zarar verdiğini belirterek olay çıkarmakla suçladı.¹² Olayla ilgili İzmir Barosundan avukatlar suç duyurusunda bulundu.¹³

11.08.2021 - Ankara’nın Altındağ ilçesinde iki grup arasında çıkan bir kavga sonrasında iki kişi bıçaklandı ve akabinde bir kişi hayatını kaybetti. İki gencin Suriyeli mülteciler tarafından bıçaklandığı haberinin yayılmasıyla birlikte, taziye evinde toplanan kalabalık olayın yaşandığı mahallede “Suriyelileri burada istemiyoruz” diyerek Suriyelilere ait dükkanları ve evleri taşıladı, bazı dükkanların ise yağmaladı.¹⁴ Olayların şiddetlendiği saatlerde yeterli sayıda güvenlik gücü olmaması ve etkin müdahalede bulunmaması ise eleştiri konusu oldu.¹⁵ Ayrıca mahallede polis tarafından yapılan anonsta saldırganlara yönelik "Her daim sizlerleyiz, yanınızdayız, olmaya da devam edeceğiz." dediği öğrenilmiştir. Olay sonrası Ankara Emniyet Genel Müdürlüğü Altındağ’daki olaylara ilişkin olarak sosyal medyada paylaşım yapan ve olaylara karıştığı tespit edilen 76 kişinin gözaltına alındığını duyurdu. Saldırıya karışan 61 kişi hakkında adli işlem başlatıldı.¹⁶ Eylül ayında basında yer alan habere göre gözaltına alınan

⁸ Rudaw, “Ankara’da Somalilere saldırı”, <https://www.rudaw.net/turkish/middleeast/turkey/20042021>, 20.04.2021.

⁹ Sözcü, “Ankara’nın göbeği Somali oldu”, <https://www.sozcu.com.tr/2021/gundem/ankaranin-gobegi-somali-oldu-6374193/>, 21.04.2021.

¹⁰ Demokrat Haber, “İzmir Harmandalı Geri Gönderme Merkezi’nde iki sığınmacı darp edildi, muayeneye kelepçeli götürüldü” <https://www.demokrathaber.org/guncel/izmir-harmandali-geri-gonderme-merkezi-nde-iki-siginmaci-h144960.html>, 14.05.2021.

¹¹ Sol Haber, “Valilik sığınmacılara darpı yasal çerçevede müdahale diye savundu”, <https://haber.sol.org.tr/haber/valilik-siginmacilara-darpi-yasal-cercevede-mudahale-diye-savundu-305018>, 16.05.2021.

¹² Cumhuriyet, “CHP’li Tanrıkulu Harmandalı geri gönderme merkezinde işkence iddiasını Soylu’ya sordu”, <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/chpli-tanrikulu-harmandali-geri-gonderme-merkezinde-multecilere-iskence-iddiasini-soyluya-sordu-1837211>, 18.05.2021.

¹³ Sol Haber, “İzmir Geri Gönderme Merkezi’nde sığınmacılara darp: Avukatlardan suç duyurusu”, <https://haber.sol.org.tr/haber/izmir-geri-gonderme-merkezinde-siginmacilara-darp-avukatlardan-suc-duyurusu-304922>, 14.05.2021. İzmir Barosu’nun Harmandalı Geri Gönderme Merkezindeki işkence iddialarına ilişkin açıklaması için bkz. <https://www.izmirbarosu.org.tr/HaberDetay/2322/harmandali-geri-gonderme-merkezi-ndeki-iskence-iddialarina-iliskin-aciklamamizdir>, 20.05.2021.

¹⁴ Evrensel, “Ankara Altındağ’da ırkçı saldırı: Suriyelilerin evleri ve dükkanları taşlandı”, <https://www.evrensel.net/haber/440109/ankara-altindagda-irkci-saldiri-suriyelilerin-evleri-ve-dukkamlari-taslandi>, 11.08.2021.

¹⁵ YeşilGazete, “Ankara’da pogrom: Yüzlerce kişi Suriyelilere ait ev ve iş yerlerine taş ve sopalarla saldırdı”, <https://yesilgazete.org/ankarada-pogrom-yuzlerce-kisi-suriyelilere-ait-ev-ve-is-yerlerine-tas-ve-sopalarla-saldiridi/>, 12.08.2021.

¹⁶ TRT Haber, “Altındağ ilçemizdeki olaylar sona erdi”, <https://www.trthaber.com/haber/gundem/ankara-valiligi-altindag-ilcemizdeki-olaylar-sona-erdi-601374.html>, 12.08.2021.

şüphelilerden 4'ü tutuklandı. Ankara'da yaşanan şiddet eylemleri farklı kentlerde yaşayan başta Suriyeli olmak üzere mültecileri tedirgin ettiği basına yansıdı.¹⁷

Olaylar üzerine İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, 2 Eylül'den geçerli olmak üzere Ankara sınırlarının geçici koruma kaydına kapatıldığını; ayrıca Ankara'da ikamet eden geçici koruma statü sahibi Suriyelilerin tespit edilerek kayıtlı olduğu illere geri gönderileceğini açıkladılar.¹⁸

11.08.2021 - Tik Tok isimli paylaşım sitesinde bir kişinin yolda yürüyen iki Suriyeli mülteciyi taciz ettiği, evinize dönün, doğrarım sizi gibi tehditler ve küfürler savurduğu videoyu paylaştığı basına yansımıştır.¹⁹ Paylaşımı yapan kişi hakkında herhangi bir soruşturma başlatıldığına ilişkin bilgiye ulaşılamadı.

01.10.2021 - 30 Eylül'de İzmir'in torbalı ilçesinde yaşanan kavgada B.B'nin Suriyeli bir kişi tarafından öldürülmesi üzerine Suriyelileri yoğun olarak yaşadığı site 150 kişi tarafından basıldı. Suriyelilere ait bir ev ve hurda toplamak için kullandıkları araçlar yakılırken bazı evlerde taşlandı.²⁰ Saldırıların yaşandığı mahalledeki Suriyelilerin çoğu taşındı.²¹ Gözaltına alınan saldırganlardan 7 kişi tutuklandı. 4 Kasım tarihli haberde ise tutuklananların tamamının serbest bırakıldığı yer aldı.²²

Kürtlere Yönelik Saldırıları

23.03.2021 - Diyarbakır'da Türkçe ve Kürtçe yayın yapan Amed Radyo TV'nin verici istasyonuna silahlı saldırı düzenlendi. Daha önceki yıllarda da bağlantı kablolarının kesildiğini ifade eden radyo yetkilisi olayla ilgili suç duyurusunda bulundu.²³

14.05.2021 - Erbil'den Mersin'e gelen Kürt aile, bozkurt işareti yapan ırkçı bir grubun taşlı ve coplu saldırısına uğradı; olayda 1'i ağır, 2 kişi yaralanmıştır.²⁴ Gözaltına alınan 3 kişiden 2'si sevk edildikleri mahkemede "kasten adam öldürmeye teşebbüs, mala zarar verme, halkı kin ve nefrete teşvik etmek" suçlarından tutuklandı. Adli soruşturma yapılmadan ve failer

¹⁷ Amerika'nın Sesi, "Suriyeli mülteciler ırkçı saldırılardan tedirgin", <https://www.amerikaninsesi.com/a/suriyeli-multeciler-irkci-saldirilar-dan-tedirgin/6000582.html>, 25.08.2021.

¹⁸ Bianet, "Göç İdaresi: Ankara yeni sığınmacı kaydına kapatıldı", <https://bianet.org/bianet/goc/249624-goc-idaresi-ankara-yeni-siginmaci-kaydina-kapatildi>, 01.09.2021.

¹⁹ Onedio, "Gezmeyin Lan Caddede' Dediği Suriyeli Gençlere Küfür Ederek Evine Gönderen Vatandaş", <https://onedio.com/haber/-gezmeyin-lan-caddede-dedigi-suriyeli-genclere-kufur-ederek-evine-gonderen-vatandas-997402>, 11.08.2021.

²⁰ Köklü Değişim, "İrkçi Vandallık İzmir'de: Suriyelilere Ait Evler Ateşe Verilip Taşlandı!", https://kokludegisim.net/haberler/irkci_vandallik_izmirde_suriyelilere_ait_evler_atese_verilip_taslandi, 01.10.2021.

²¹ Evrensel, "Torbalı'da ölümle sonuçlanan kavganın ardından Suriyeliler mahalleden taşınmak zorunda kaldı", <https://www.evrensel.net/haber/444263/torbalida-olumle-sonuclanan-kavganin-ardindan-suriyeliler-mahalleden-tasinmak-zorunda-kaldi>, 04.10.2021.

²² Büyük torbalı, "Barış Yapı olaylarında tutuklanan 7 kişi serbest", <https://www.buyuktorbali.com/baris-yapi-olaylarinda-tutuklanan-7-kisi-serbest/>, 04.11.2021.

²³ Gazete Karınca, "Amed Radyo TV'nin verici istasyonuna silahlı saldırı", <https://gazetekarinca.com/2021/03/amed-radyo-tv-nin-verici-istasyonuna-silahli-saldiri/>, 23.03.2021.

²⁴ Gazete Duvar, "Mersin'de Erbil'den gelen Kürt aileye ırkçı saldırı", <https://www.gazeteduvar.com.tr/mersinde-erbilden-gelen-kurt-aileye-irkci-saldiri-haber-1522283>, 14.05.2021.

yakalanmadan önce Mersin Valiliği yaptığı açıklamada olayın trafik kazası yüzünden yaşandığını iddia etmişti.²⁵

21.07.2021 - Konya'nın Meram ilçesinde köydeki boş arazide hayvan otlatma yüzünden çıkan tartışma sonucu 1 kişi hayatını kaybetti, 2 kişi yaralandı. Öldürülen Hakim Dal'ın kardeşi basına verdiği röportajda "Biz Kürt olduğumuz için bizi istemiyorlardı. Bize 'buraları satıp gideceksiniz' diyorlardı. Çevre köylerde yaşayan insanlar da bize baskı yapıyorlardı, buradan gitmemizi istiyorlardı. Daha önce de zaman zaman bizi tehdit ettikleri oldu. ..."²⁶ dedi. Olayın ardından 20 kişi gözaltına alındı²⁷. Konya Valiliği tarafından yapılan açıklamada saldırının "etnik saiklerle" yapılmadığı, provokatif paylaşımlara ve haberlere itibar edilmemesi gerektiği öne sürüldü²⁸

(olayın devamı) 13.08.2021 - Öldürülen Hakim Dal'ın dört yeğeni Meram ilçesine bağlı Kaşihanı Mahallesi'nde hayvanlarını almaya giderken yollarının kesilerek soy isimleri öğrenilemeyen kişiler tarafından saldırıya uğradığını söyledi. Olaydan sonra çocuklar darp raporu alarak karakola şikayetçi oldu, çocukların da Çocuk Şubede ifadeleri alındı, saldırgan grup ise ifadelerinden sonra serbest bırakıldılar.²⁹

30.07.2021 - 12 Mayıs tarihinde Konya'nın Meram ilçesinde 4'ü kadın 7 kişilik Kürt aile, komşularının da dahil olduğu 60 kişilik grup tarafından "Biz ülkücüyüz, sizi burada barındırmayacağız" tehditleriyle saldırıya uğradı. Saldırıya uğrayanlardan biri beyin kanaması geçirdi, bir kadın 4 sol kolu kırıldı, diğer 5 kişi ise ağır yaralandı.³⁰ Olaydan 2 gün sonra gözaltına alınan 10 kişiden 2'si tutuklandı.

Olayı takip eden sürede 10 saldırgan hakkında koruma kararı çıkartıldı. Koruma kararı çıkarılan saldırganlar Dedeoğlu ailesinin hanesinin önünden araçlarla geçerek sözlü taciz ve saldırılara devam ettiği aile tarafından ifade edildi.

²⁵ BBC, "Mersin'de Erbilli aileye yapılan saldırıyla ilgili neler biliniyor", <https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-57149169>, 17.05.2021.

²⁶ Gazete Duvar, "Konya'da bir Kürt aileye ırkçı saldırı: 1 ölü", <https://www.gazeteduvar.com.tr/konyada-bir-kurt-aileye-irkci-saldiri-bir-olu-haber-1529230>, 21.07.2021.

²⁷ Sendika.org, "Konya'daki ırkçı saldırıda 20 gözaltı", <https://sendika.org/2021/07/konyadaki-irkci-saldirida-20-gozalti-626412/>, 22.07.2021.

²⁸ Hürriyet Gazetesi, "Konya Valiliği'nden ırkçı saldırı şeklinde yansıtılan olaya ilişkin açıklama", <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/konya-valiliginden-irkci-saldiri-seklinde-yansitilan-olaya-iliskin-aciklama-41857744>, 22.07.2021.

²⁹ Kronos34, "Öldürülen Hakim Dal'ın çocuk ve yeğenleri de ırkçı saldırıya uğradı", <https://kronos34.news/tr/yine-serbestler-oldurulen-hakim-dalin-cocuk-yegenleri-de-irkci-saldiriya-ugradi/>, 25.08.2021.

³⁰ Demokrat Haber, "Konya'da Kürt aileye ırkçı saldırı: Biz ülkücüyüz, sizi burada yaşatmayacağız", <https://www.demokrathaber.org/guncel/konyada-kurt-aileye-irkci-saldiri-biz-ulkucuyuz-sizi-h147966.html>, 10.07.2021.

30 Temmuz'da eve giren silahlı kişiler tarafından ailenin 7 üyesi katledildi, evi ateşe verildi.³¹ Konya Cumhuriyet Başsavcılığı ise olayla ilgili 10 kişinin gözaltına alındığını ve bir numaralı failin de arandığını duyurdu.³²

Katliamın ardından Türkiye İçişleri Bakanı tarafından yapılan açıklamada olayın ırkçı saikli bir saldırı olmadığı, iki aile arasındaki husumetin bir sonucu olduğu söylenmiştir. Irkçı saldırı olduğunu dile getirmenin ülkenin birliğini zedelemeye yönelik, provokatif söylemler olduğunu söyledi. Muhalefet partileri tarafından yapılan açıklamalarda ise ırkçı bir saldırı olduğu dile getirilmiştir.³³ 15 baro, yayınladıkları ortak açıklamayla Kürt yurttaşlara yönelik ırkçı saldırıları "Yaşanan bu saldırılar münferit ve adli olaylar olarak görülmemelidir. Telifisi olmayan olaylardır" diyerek kınadı.³⁴

20.07.2021 - Afyon'un Sultandağı ilçesinde mevsimlik tarım işçisi olarak bulunan iki Kürt "Siz teröristsiniz, burada Kürtçe konuşuyorsunuz" sözleriyle saldırıya uğradı. Saldırıya uğrayanlardan biri araca bindirilerek ormanlık alana kaçırıldığı ve şiddete maruz kaldığı bildirildi. Büyüyen olayda 2'si kadın 7 kişi yaralandı. Olayın ardından kaymakamlık kararıyla saldırıya uğrayan Kürtler jandarma tarafından Afyon'dan çıkarılarak memleketlerine gönderilmişlerdir.³⁵

27.07.2021 - Ankara'nın Elmadağ ilçesinde yaşayan beş çocuklu Kürt aile, mahalleli tarafından saldırıya uğradılar. Saldıranların "Defolun gidin Doğunun Kürtleri, teröristler, lanetler" şeklinde hakaret ettikleri, Kürt olduklarının öğrenilmesinin ardından komşularının onlarla konuşmadığını ve sözlü saldırıların ise son birkaç haftadır devam ettiği ifade eden aile can güvenliklerinin olmaması sebebiyle mahalleyi terk etmek zorunda kadı. Polis saldırganlar yerine ailenin 21 yaşındaki oğlunu "sen niye onlara saldırıyorsun, istesem seni silahla vurabilirim" şeklinde tehdit ettiği kaydedildi.³⁶

01.08.2021 - Temmuz ayının başında Türkiye'nin özellikle Akdeniz ve Ege bölgelerinde gerçekleşen orman yangınlarının terör örgütü mensuplarınca çıkarıldığı iddialarının ortaya atılmasından sonra siviller tarafından yapılan araç kontrolleri; saldırıların mültecilere, Kürtlere ve Halkların Demokratik Partisi'ne (HDP) yönelmesine neden oldu. Antalya'nın Manavgat

³¹ Gazete Duvar, "Konya'da ırkçı saldırıya uğrayan Dedeoğlu ailesi katledildi: 7 ölü", <https://www.gazeteduvar.com.tr/konyada-eve-silahlı-saldırı-6-kisi-olduruldu-haber-1530111>, 30.07.2021.

³² <https://www.haberturk.com/son-dakika-haberi-konya-da-korkunc-saldırı-7-olu-3148400> erişim tarihi:25.08.2021

³³ Gazete Vatan, "Konya Katliamı nedeni belli mi? Konya 7 kişi neden öldü, Dedeoğlu ailesi nereli, kimdir, isimleri?", <http://www.gazetevatan.com/konya-katliami-nedeni-belli-mi-konya-7-kisi-neden-oldu-dedeoglu-1404730-gundem/>, 31.07.2021.

³⁴ Evrensel, "15 baro Kürt vatandaşlara yönelik ırkçı saldırıları kınadı", <https://www.evrensel.net/haber/438486/15-baro-kurt-yurttaşlara-yonelik-irkci-saldiriları-kinadı>, 21.07.2021.

³⁵ Gazete Duvar, "Afyon'da Kürt işçilere ırkçı saldırı: 7 yaralı", <https://www.gazeteduvar.com.tr/afyonda-kurt-iscilere-irkci-saldırı-7-kisi-yaralandı-haber-1529096>, 20.07.2021.

³⁶ Gazete Duvar, "Irkçı saldırıya uğrayan aile: Polis saldırganların yanındaydı", <https://www.gazeteduvar.com.tr/irkci-saldırıya-ugrayan-aile-polis-saldırganların-yanındaydı-haber-1529913>, 29.07.2021.

ilçesinde çıkan orman yangınları devam ederken Kürt illerine ait plakaları taşıyan araçların önü kesilmiş, saldırıya uğramışlardır. Yalnızca plakaya göre değil, araçları durdurup kimlik kontrolü yaparak doğum yerine de bakmıştır. Denizli plakasını Diyarbakır zannederek durdukları araç sahibine saldıran kişiler, Denizli’li olduğunu öğrenince saldırıya son vermiş, benzer bir şekilde aracı durdurularak saldırıya uğrayan başka bir kişi Kürt olmadığını söylemesi üzerine serbest bırakıldı.³⁷ Antalya’nın Kepez ilçesinde yol kontrolü yapan ırkçı grup tarafından aracından indirilerek darp edilen Kürt yurттаş "Pis Kürtler, defolun gidin yoksa hepinizi yakarız." diye tehdit edildiğini ifade etti.³⁸ Aynı dönem sosyal medya hesaplarından HDP’nin logosundaki ağaç sembolünü işaret eden “Yanması gereken tek ağaç” ibaresi ile hedef gösterildi.

02.08.2021 - Antalya'nın Elmalı ilçesine mevsimlik tarım işçisi olarak giden Kürtler, 300 kişilik ırkçı grubunun saldırı ve tehditlerinden dolayı köyü terk etmek zorunda kaldılar. "Siz Kürt'sünüz bizim topraklarımızı terk edin" tehditleriyle saldırıya uğrayan işçiler jandarma gözetiminde eşyalarını alamadan köyden ayrılmak zorunda kaldı.³⁹

05.08.2021 - Urfalı bir Kürt aile mevsimlik işçi olarak gittikleri Çorum'da muhtarın da aralarında olduğu bir grup tarafından bıçaklı saldırıya uğradı. Aileden beş kişi yaralandı. Muhtarın etrafa çöp bıraktıkları gerekçesiyle şikayeti üzerine köye jandarma geldi ve işçileri buldukları yerden çıkartmakla tehdit etti.⁴⁰

Halkların Demokratik Partisi’ne (HDP) Yönelik Saldırıları

14.05.2021 - Ankara’da bulunan HDP genel merkeze 3 kişi taşla saldırarak maddi hasara neden olmuşlardır. HDP tarafından yapılan açıklamada partinin iktidar partisi ve İçişleri Bakanlığı tarafından hedef gösterilmesi⁴¹ ve iki ayrı noktada binayı korumakla görevli polislerle rağmen saldırının gerçekleştiğinin altı çizilmiştir.⁴²

17.07.2021 - HDP İzmir il binasına yapılan silahlı saldırı sonucunda, Deniz Poyraz öldürüldü. Saldırganın etrafa ateş açtığı ve camları kırdığı, binayı yakmaya çalıştığı, emniyetteki ifadesinde içeride bulunan herkesi öldürmek için içeri girdiği, kimseyle bir bağlantısının olmadığı ve “PKK’dan nefret ettiği için” saldırıyı gerçekleştirdiği ifadesi basına yansdı.⁴³

³⁷ Gazete Karınca, “Yol kesen ırkçı grup linç edecek Kürt arıyor”, <https://gazetekarınca.com/2021/08/yol-kesen-irkci-gruplar-linc-edecek-kurt-ariyor/>, 01.08.2021.

³⁸ Gazete Duvar, “Antalya’da yol kontrolü yapan ırkçı grup bir kişiyi darp etti”, <https://www.gazeteduvar.com.tr/antalyada-yol-kontrolu-yapan-irkci-grup-bir-kisiyi-darp-etti-haber-1531979>, 17.08.2021.

³⁹ BirGün, “Mevsimlik işçilere ırkçı saldırı”, <https://www.birgun.net/haber/mevsimlik-iscilere-irkci-saldiri-353824>, 02.08.2021.

⁴⁰ Gazete Karınca, “Çorum’da Urfalı mevsim işçilerine bıçaklı saldırı”, <https://gazetekarınca.com/2021/08/corumda-urfali-mevsimlik-tarim-iscilerine-bicakli-saldiri/>, 05.08.2021.

⁴¹ Amerikanın Sesi, “HDP İzmir İl Binasına Silahlı Saldırı”, <https://www.amerikaninsesi.com/a/izmir-hdp-il-binasina-silahlı-saldiri/5932202.html>, 17.06.2021.

⁴² Evrensel Gazetesi, “HDP genel merkezine saldırı gerçekleşti, saldırganlar hâlâ yakalanmadı”, <https://www.evrensel.net/haber/432930/hdp-genel-merkezine-saldiri-gerceklesti-saldirganlar-h-l-yakalanmadi>, 14.05.2021.

⁴³ Gazete Duvar, “HDP İzmir il binasına saldırı: Parti üyesi Deniz Poyraz öldürüldü”,

İçişleri Bakanı tarafından olaya ilişkin herhangi bir açıklama yapılmadı, MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli Bahçeli, 22 Haziran günü gerçekleşen MHP grup toplantısında ise saldırıda yaşamını yitiren Deniz Poyrazı doğrudan hedef göstererek PKK'nın milis işbirlikçisi olarak tanımladı⁴⁴

14.07.2021 - Muğla'nın Marmaris ilçesinde HDP ilçe binasına silahlı saldırı gerçekleşti. Gözaltına alınan saldırganın üzerindeki silah ele geçirildi ve şüphelinin 2018 yılında da aynı şekilde HDP ilçe binasının camını kırdığı ve "mala zarar verme" suçundan hakkında işlem yapıldığı tespit edildi.⁴⁵ Bu saldırıyla ilgili bir kişi tutuklanırken, olayın azmettiricisi beş kişi ise adli kontrol şartıyla serbest bırakıldı.⁴⁶

30.07.2021 - Muğla'nın Marmaris ilçesinde HDP ilçe binasına aynı ayda ikinci kez saldırı gerçekleşti ve binanın camları kırıldı. Şüpheli gözaltına alındı. Bir ilçe parti yöneticisi Marmaris'te çıkan orman yangınlarını 'HDP çıkardı' algısı yaratılmak için hedef gösterildikleri bu nedenle de parti binalarına yönelik saldırıların arttığını ifade etti.⁴⁷

Aleviler, Gayrimüslimlere ve İbadethanelere Yönelik Saldırıları

26.01.2021 - Yalova'da yaşayan beş Alevi ailesinin evlerinin duvarlarına çarpı işareti konularak "Alevi K" yazıldı. Medyaya yansıyan haberde Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından olayla ilgili "halkı kin veya düşmanlığa tahrik etme veya aşağılama" suçundan soruşturma başlatıldığı belirtildi.⁴⁸ Ancak soruşturmanın akıbetine ilişkin bir veriye ulaşılamadı.

11.03.2021 - Diyarbakır'ın Çermik ve Çüngüş ilçelerinde bulunan sinagog ve kilisenin tahrip edilmesi üzerine Diyarbakır Barosu Çevre ve Kent Hukuku Komisyonunun olaya ilişkin suç duyurusunda bulundu. Ayrıca Komisyon sinagog ve kilisenin koruma altına alınıp restorasyon çalışmalarının başlaması için, Diyarbakır Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'na da idari başvuru yapmıştı.⁴⁹

<https://www.gazeteduvar.com.tr/hdp-izmir-il-binasina-saldiri-parti-uyesi-deniz-poyraz-olduruldu-haber-1525743>, 17.06.2021. T24, "HDP binasına silahlı saldırı: Parti çalışanı Deniz Poyraz hayatını kaybetti", <https://t24.com.tr/haber/hdp-binasina-saldiri-silahlı-bir-kisi-binayı-basarak-atese-verdi.959700>, 17.06.2021.

⁴⁴ Diken, "Bahçeli hızını alamadı, öldürülen HDP'liyi 'hedef gösterdi' ", <https://www.diken.com.tr/bahceli-hizini-alamadi-oldurulen-hdpli-yi-hedef-gosterdi/>, 22.06.2021.

⁴⁵ Deutsche Welle, "HDP Marmaris binasına silahlı saldırı", <https://www.dw.com/tr/hdp-marmaris-binasina-silahl%C4%B1na-silahl%C4%B1-sald%C4%B1r%C4%B1/a-58261933> 14.08.2021

⁴⁶ Diken, "Marmaris'te HDP binasına saldırıda bir kişi tutuklandı, beş kişi serbest bırakıldı", <https://www.diken.com.tr/marmariste-hdp-binasina-saldirida-bir-kisi-tutuklandi-bes-kisi-serbest-birakildi/>, 17.07.2021.

⁴⁷ Gazete Duvar, "Marmaris'te HDP'ye bir ayda ikinci saldırı", <https://www.gazeteduvar.com.tr/marmariste-hdpye-bir-ayda-ikinci-saldiri-haber-1530044>, 30.07.2021.

⁴⁸ Cumhuriyet Gazetesi, "Yalova'da Alevilerin evlerinin işaretlenmesinin ardından soruşturma başlatıldı", <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/yalovada-alevilerin-evlerinin-isaretlenmesinin-ardindan-sorusturma-baslatildi-1809072>, 26.01.2021.

⁴⁹ Mezopotamya Ajansı, "Sinagog ve kilisenin tahrip edilmesine ilişkin suç duyurusu", <http://mezopotamyaajansi35.com/tum-haberler/content/view/127520>, 11.03.2021.

22.03.2021 - İstanbul Fatih'te bulunan tarihi Kasturya Sinagogu'nun kapısı ve bazı kalıntıları, 20 Mart günü ateşe verildi. Olayla ilgili soruşturmanın başlatıldığı basına yansıdı ancak soruşturmanın akıbetine dair bir bilgiye ulaşılamadı.⁵⁰

03.06.2021 - İstanbul Avcılarda binanın ortak kullanım alanı olan bahçe ile ilgili komşularıyla sıkıntı yaşayan Alevi aile nefret söylemlerine ve saldırısına maruz kaldı. Taşlarla saldırıya uğrayan aile ferdinin dişi kırıldığı, dudağının ve kaşının patladığı öğrenildi.⁵¹ Nefret söylemlerine de maruz kalan aile darp raporu olarak suç duyurusunda bulundu.

Kamu Hizmetlerine Erişim

26.07.2021 - CHP'li Bolu Belediye Başkanı Tanju Özcan, kentte yaşayan yabancı uyruklu kişilerin su faturası ve katı atık vergisi ücretlerine 10 kat zam yapılacağını açıklamıştır. Belediye bütçesinden yardımı kesmelerine rağmen yabancı uyruklu kişilerin şehirden gitmediklerini söyleyen Özcan, "Bana 'faşist' diyecek. Hiç umurumda değil" şeklinde açıklamalar yapmıştır. Haftaya gerçekleşecek belediye meclisi toplantısında durumu değerlendireceklerini söyleyen Özcan, "Yabancı uyruklu kim varsa abonemiz olan, su fiyatlarına, katı atık ücretlerine başta olmak üzere bazı ücretlerde 10 kat zam yapacağız. Türk vatandaşıyla yabancı uyruklu vatandaş aynı fiyattan suyu kullanamayacak. 10 kat suya, 10 kat katı atık vergisi ücretine zam yapacağız" açıklamasında bulunmuştur.⁵² CHP'li Bolu Belediye Başkanı Tanju Özcan'ın önergesi mecliste oylamaya sunuldu. Önerge oy çokluğuyla kabul edilerek 22.11.2021 tarihinde plan ve bütçe komisyonundan geçmiştir.⁵³

İrkçi Saldırlara Karşı İfade Özgürlüğü İle Toplantı ve Gösteri Hakkının Kısıtlanması

10.02.2021 - Evrensel Gazetesi Sorumlu Yazı İşleri Müdürüne Evrensel.net'te 2018 aralık ayında yayımlanan "Sakarya'da ırkçı saldırı: Baba hayatını kaybetti, oğlu tedavi altında" başlıklı haber nedeniyle "Halkı Kin ve Düşmanlığa Alanen Tahrik Etme" iddiasıyla dava açıldı.⁵⁴

25.07.2021 - Konya Meram'da yedi Kürt vatandaşının katledilmesinin ardından Barolar tarafından yapılan açıklamaya yönelik, Yenişafak Gazetesi baroları hedef haline getirdi. Bunun üstüne 48 baro başkanı, Kürt vatandaşlara yönelik saldırıları, yaptıkları açıklama ile kınayan 15 baroyu hedef alan yayınlar için, "Baroları hedef haline getiren söz konusu yayın organını

⁵⁰ Gazete Davul, "Tarihi Kasturya Sinagogu'nun kapısı ateşe verildi", <https://gazetedavul.com/gundem/tarihi-kasturya-sinagogunun-kapisi-atese-verildi-16807.html>, 22.03.2021.

⁵¹ Sendika.org, "Avcılar'da Alevi aileye taşlı saldırı", <https://sendika.org/2021/06/avcilarda-alevi-aileye-tasli-saldiri-allahsizlar-kitapsizlar-kizilbaslilar-621058/>, 03.06.2021.

⁵² Gazete Duvar, "Bolu Belediye Başkanı'ndan ırkçı uygulama. Mültecilere 10 kat fazla su faturası", <https://www.gazeteduvar.com.tr/bolu-belediye-baskanindan-irkci-uygulama-multecilere-10-kat-fazla-su-faturasi-haber-1529631>, 25.08.2021.

⁵³ Cumhuriyet Gazetesi, "Bolu Belediye Meclisi'nden karar: Yabancılara su dolarla, nikah 100 bin TL", <https://www.cumhuriyet.com.tr/turkiye/bolu-belediye-meclisinden-karar-yabancilara-su-dolarla-nikah-100-bin-tl-1886893>, 22.11.2021.

⁵⁴ Evrensel Gazetesi, "Sakarya'daki ırkçı saldırı haberi nedeniyle Evrensel'e dava açıldı", <https://www.evrensel.net/haber/425619/sakaryadaki-irci-saldiri-haberi-nedeniyle-evrensele-dava-acildi>, 10.02.2021.

kınıyor, yargı önünde hesap vermeleri için konunun takipçisi olacağımızı ve açıklama yapan barolarımızın yanında olduğumuzu tüm kamuoyuna bildiriyoruz” açıklamasını yaptı⁵⁵

02.08.2021 - Konya Meram’da yedi Kürt vatandaşının katledilmesinin ardından İstanbul, Ankara, Diyarbakır, Mardin, Van gibi büyük şehirlerde olaya ilişkin protestolar gerçekleşti. Van’da düzenlenen barışçıl gösteride dokuz kişi gözaltına alındı ve gözaltına alınan kişilerin gözaltı süreleri dört gün uzatıldı.⁵⁶

Çeşitli alt başlıklar altında tarih sırasına göre sıralanan vakaların hepsinin ortak özelliği, yöneltilen şiddetin sadece mağdura yönelik değil aynı zamanda temsil ettiği gruba da yönelik yapılmış olmasıdır. Diğer ortak özellikler ise; meydana gelen olaylarla ilgili kolluk kuvvetlerinin etkili soruşturma ve kovuşturma yürütmemiş olması, ilgili kamu görevlilerinin olayla ilgili tatmin edici açıklama ve önlemleri almamış olmasıdır. Bu bağlamda cezasızlığın ırkçı saldırıların önünü açan bir olgu olarak karşımıza çıktığını görüyoruz. Nefret suçlarına ve ırkçı saldırılara ilişkin etkin önleme, soruşturma ve kovuşturmanın gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

⁵⁵ A3 Haber, “48 barodan baroları hedef gösteren yandaş Yeni Şafak’a tepki”, <https://www.a3haber.com/2021/07/25/48-barodan-barolari-hedef-gosteren-yandas-yeni-safaka-tepki/>, 25.07.2021.

⁵⁶ İleri Haber, “İrkçi katliamı protesto eden 9 kişinin gözaltı süresi 4 gün uzatıldı”, <https://ilerihaber.org/icerik/irkci-katliami-protesto-eden-9-kisinin-gozalti-suresi-4-gun-uzatildi-128708.html>, 2.08.2021.